

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 173/2024-10

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a sudcov Ladislava Duditša a Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **TERMONOVA, a.s.**, SNP 98, Nová Dubnica, IČO 36 322 644, zastúpenej GARANT PARTNER legal s. r. o., Einsteinova 21, Bratislava, proti uzneseniu Okresného súdu Žilina č. k. 38Cb/312/2016-790 z 19. decembra 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 8. februára 2024 domáha vyslovenia porušenia základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením okresného súdu označeným v záhlaví tohto rozhodnutia (ďalej aj „napadnuté uznesenie“). Navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie a priznať jej náhradu trov vzniknutých v konaní pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 38Cb/312/2016 sa sťažovateľka podanou žalobou domáhala proti Stredoslovenskej distribučnej, a.s. (ďalej len „žalovaná“), zaplata sumy 115 124,44 eur s príslušenstvom.

3. Uznesením č. k. 38Cb/312/2016-775 z 28. augusta 2023 vyšší súdny úradník uložil sťažovateľke povinnosť nahradiť žalovanej trovy konania v sume 8 508,54 eur. V odôvodnení uviedol, že rozsudkom č. k. 38Cb/312/2016-280 z 20. apríla 2018 okresný súd vyhovel žalobe sťažovateľky

a žalovanej uložil povinnosť zaplatiť jej sumu 115 124, 44 eur s príslušenstvom a nahradiť jej trovy konania v plnom rozsahu. Proti predmetnému rozsudku žalovaná podala odvolanie, pričom v priebehu odvolacieho konania vzala sťažovateľka svoju žalobu späť a žiadala konanie zastaviť. Uznesením č. k. 14Cob/62/2022-756 z 23. februára 2023 preto Krajský súd v Žiline pripustil späťvzatie žaloby, rozsudok okresného súdu z 20. apríla 2018 zrušil a konanie zastavil. Súčasne priznal žalovanej proti sťažovateľke nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Vyšší súdny úradník priznal žalovanej náhradu trov konania pozostávajúcu zo zaplateného súdneho poplatku za podané odvolanie v sume 6 907 eur a za tri úkony právnej služby v celkovej sume 1 601,54 eur.

4. Proti predmetnému uzneseniu vyššieho súdneho úradníka sťažovateľka podala sťažnosť, ktorú sudca okresného súdu napadnutým uznesením ako nedôvodnú zamietol podľa § 250 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

II.

Argumentácia sťažovateľky

5. Sťažovateľka svoju ústavnú sťažnosť nasmerovala proti napadnutému uzneseniu sudcu okresného súdu, pričom namieta neudržateľnú interpretáciu § 11 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch. Zdôrazňuje, že svoju žalobu zobrala späť v priebehu odvolacieho konania pred prvým pojednávaním odvolacieho súdu a jeho rozhodnutím vo veci samej. Okresný súd pritom nezohľadnil zásadnú skutočnosť, a to že súdny poplatok sa platí osobitne za konanie pred súdom prvej inštancie a osobitne v odvolacom konaní. S poukazom na nález ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 662/2017 argumentuje, že meritórnym rozhodnutím okresného súdu nepochybne došlo k spotrebovaniu sťažovateľkou zaplateného súdneho poplatku za podanú žalobu, avšak k spotrebovaniu súdneho poplatku za odvolanie žalovanej nedošlo, pretože konanie bolo zastavené v dôsledku späťvzatia žaloby sťažovateľkou ešte pred prvým pojednávaním odvolacieho súdu. Tvrdenie okresného súdu, že v danom prípade nedošlo k zastaveniu konania v dôsledku späťvzatia odvolania, neobstojí, pretože § 11 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch ako jeden z dôvodov pre vrátenie súdneho poplatku definuje tiež zastavenie konania alebo späťvzatie žaloby. Na základe uvedeného rozporuje záver okresného súdu, že zaplatený súdny poplatok má žalovanej v rámci trov konania nahradiť sťažovateľka, pretože podľa jej názoru ho má žalovanej vrátiť konajúci súd.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie označených práv podľa ústavy, dohovoru a dodatkového protokolu napadnutým uznesením okresného súdu, ktorým bola zamietnutá sťažnosť sťažovateľky proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka o výške trov konania.

7. Zohľadňujúc sťažnostné námietky smerujúce proti rozhodnutiu všeobecného súdu o výške náhrady trov konania, ústavný súd v prvom rade poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, v ktorej opakovane pripomína, že rozhodovanie o trovách konania pred všeobecnými súdmi je zásadne výsadou týchto súdov, pri ktorej sa prejavujú atribúty ich nezávislého súdneho rozhodovania (IV. ÚS 248/2008, III. ÚS 125/2010, I. ÚS 134/2016). Ústavný súd sa k problematike trov konania stavia nanajvýš rezervovane, podrobuje ju obmedzenému ústavnoprávnemu prieskumu, pričom k zrušeniu napádaného výroku o trovách konania pristupuje skutočne iba výnimočne. Tento prístup

vychádza z názoru, že rozhodnutie o trovách konania má vo vzťahu k veci samej jednoznačne akcesorickú povahu a samo osebe väčšinou nedosahuje takú intenzitu, ktorá je spôsobilá porušiť základné práva a slobody, akokoľvek sa môže účastníka konania citeľne dotknúť. To však ale neznamená, že rozhodnutiami o trovách konania nemôže dôjsť k porušeniu práv sťažovateľa. Otázka náhrady trov konania môže nadobudnúť ústavnoprávnu dimenziu v prípade takého postupu všeobecného súdu, ktorý je založený na celkom zjavne nesprávnej interpretácii a aplikácii príslušných ustanovení zákona upravujúcich náhradu trov konania, v ktorom sú obsiahnuté črty svojvôle a taktiež v prípade, ak je odôvodnenie súdneho rozhodnutia vo vzťahu k výroku o náhrade trov konania celkom nedostatočné, t. j. nepreskúmateľné (obdobne napr. IV. ÚS 348/2011, IV. ÚS 341/2012, II. ÚS 837/2015).

8. V posudzovanej veci sťažovateľky však ústavný súd pochybenie ústavnoprávnej intenzity neidentifikoval.

9. Sťažovateľka v podstatnom vytýka okresnému súdu, že v dôsledku nesprávneho, nelogického a prísne formalistického výkladu zákona o súdnych poplatkoch bola v rámci výroku o trovách konania zaviazaná aj na náhradu súdneho poplatku v sume 6 907 eur za odvolanie podané žalovanou, hoci predmetný (krátený) poplatok mal byť žalovanej vrátený okresným súdom podľa § 11 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch.

10. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia vyplýva, že sudca okresného súdu sa s uvedenou výhradou sťažovateľky nestotožnil konštatujúc, že v danom prípade neboli splnené podmienky na vrátenie súdneho poplatku žalovanej. V tomto smere akcentoval, že dôvodom zastavenia konania v prejednávanej veci bolo späťvzatie žaloby sťažovateľkou po rozhodnutí súdu prvej inštancie, teda v rámci odvolacieho konania iniciovaného žalovanou. Ustanovenie § 11 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch podľa názoru okresného súdu v takom prípade nepredpokladá vrátenie súdneho poplatku sťažovateľke (žalobkyni) za podanú žalobu a rovnako ani žalovanej za podané odvolanie, pričom dôvody na vrátenie súdneho poplatku nie je možné rozširovať ani s použitím čl. 4 CSP (body 11 až 13 napadnutého uznesenia).

11. Predmetné závery okresného súdu ústavný súd nepovažuje za ústavne neutržateľné a nerešpektujúce účel príslušných ustanovení zákona o súdnych poplatkoch. V tejto súvislosti považuje za potrebné zdôrazniť, že zákon o súdnych poplatkoch je predpisom verejného práva regulujúcim vzťah medzi poplatníkom na jednej strane a štátom na strane druhej. V danom prípade bola navrhovateľkou sporného poplatkového úkonu (odvolania) žalovaná, ktorá vrátenie súdneho poplatku nežiadala.

12. Ak preto okresný súd považoval zaplatený súdny poplatok za odvolanie za výdavok žalovanej v súvislosti s bránením jej práva, a preto ho v plnej sume zahrnul do trov konania, ktorej náhradu uložil v konaní neúspešnej sťažovateľke, ústavný súd nevidí dôvod vstupovať do ústavne udržateľnej interpretácie zákona o súdnych poplatkoch v situácii, keď okresný súd zvolil podľa jeho názoru ústavne korektný výklad týchto právnych noriem. Z namietaného uznesenia okresného súdu nevyplýva taká aplikácia relevantnej právnej úpravy, ktorá by bola nesúladná s jej jazykovým vyjadrením alebo by bola popretím jej účelu a zmyslu. Zároveň je neopodstatnená aj námietka sťažovateľky o nedostatočnom vysporiadaní sa okresného súdu s jej argumentmi, keďže konajúci súd neponechal bez povšimnutia žiadnu z jej podstatných výhrad. Ústavný súd nevyklučuje, že okresný súd mohol uplatniť aj iný prístup k interpretácii relevantného ustanovenia zákona

o súdnych poplatkoch, ale v okolnostiach posudzovanej veci nemožno považovať napadnuté uznesenie okresného súdu za zjavne neodôvodnené ani za arbitrárne. Ústavný súd tak rešpektuje, že je primárnou úlohou všeobecného súdu vykladať zákony a ďalšie právne predpisy, pričom právny názor okresného súdu a jeho závery možno v posudzovanej veci považovať za zrozumiteľné a vnútorne vyvážené, a preto z ústavného hľadiska za akceptovateľné.

13. Napokon je potrebné dodať, že ani odkaz sťažovateľky na nález ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 622/2017 nie je v danom prípade priliehavý, keďže nezohľadňuje odlišné okolnosti tam preskúmanej veci, na čo napokon správne poukázal aj okresný súd (bod 12 napadnutého uznesenia), preto na jeho dôvody ústavný súd plne odkazuje bez potreby ich opätovnej rekapitulácie.

14. Sumarizujúc uvedené, ústavný súd uzatvára, že namietané rozhodnutie nesignalizuje žiaden závažný procesný excés a ani zásah do základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ani jej práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

15. Pokiaľ ide o namietané porušenie základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu, je zrejmé, že sťažovateľka odvíja ich porušenie od porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Práve s ohľadom na argumentačné prepojenie oboch uvedených obsahových častí ústavnej sťažnosti nemohlo v dôsledku absencie porušenia základného práva zaručeného podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru dôjsť ani k porušeniu sťažovateľkou označeného vlastníckeho práva podľa ústavy a dodatkového protokolu. Aj v tejto časti preto bolo potrebné ústavnú sťažnosť odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

16. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá v celom rozsahu, bolo bez opodstatnenia zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľky uvedenými v petite, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. apríla 2024

Libor Duľa
predseda senátu